

Alt yapının üst yapıyı belirlemesi sadece toplumlar için değil, insan hayatı için de geçerli. Hayatını nasıl kazanıyorsan, değerlerin de onunla belirleniyor. Yaşam şartların, sosyal sınıfın, hayatını nasıl kazandığın ahlakını belirliyor. Bu sebeple *ahlak sınıfsaldır*. İnsanlar kendi sosyal statü ve sınıflarını *izah etmek* için ahlak geliştirir, o ahlaka uymak için sosyal sınıf geliştirmez.

Bir memurla, *gayrimemur* arasındaki veya manavla uyuşturucu satıcısı arasındaki temel fark da bu. Müşterisine çürük meyve satıp, televizyonda gördüğü uyuşturucu satıcılarına küfreden manav, uyuşturucu satsa bunun *en fazla çürük meyve kadar tehlikeli* olduğunu düşünecektir.

İnsanların tartışmalarının önemli bir kısmı da bu *alt yapı* farkından kaynaklı. Bir insan hayatı boyunca memur olmuş, bundan sonraki hayatında da memur olacaksa bu insanın zihninde *her ayın 15'inde yatan maaş* daima bir faktör olacaktır. Böyle biri bu *hazır maaştan* mahrum milyonlarca insanın endişelerini, hayat çilesini veya risklerini idrak edemez. *Gayrimemur* adam da bu memurların dertlerini ve dünyasını, onların bu dünyayı izah etmek için kullandığı *korkuları* ve tuhaf gelen o hiyerarşik saygıyı anlayamaz.

Belki bu yüzden *maaşlı alimler* alt metninde daima garanti gelirin olduğu, hiçbir risk ve rekabetin bulunmadığı bir dünya için fetva verir. *Maaşlı profesörler* rekabetin olmadığı bir akademide boş laflarla dolu kitap yazmayı *bilim* sanır. *Maaşlı öğretmen* yaptığı da yeni maaşlı insancıklar yetiştirmektir. *Maaşlı hakimlerin* kararlarında verdiği kararın kendi maaşına etki etmeyeceğinin rahatlığı vardır.

Yaptığın iş, aldığın risk ve kazandığın ücret gibi temel meselelerin birbirinden koptuğu bir dünyası vardır memurun. Ne yaparsan yap alacağı maaş aynıdır. Hayatının daha iyi olması için risk alma imkanı yoktur. İşini iyi yapmanın önemli bir getirisi yoktur. Hayatta kaybetmekten korktuğu için kazanmayı da unutmuştur.

Birinden *memur olma özgürlüğümü elimden alamazsın* benzeri bir şey duydum. *Ben özgürüm, kendi irademle köle olabilirim* demesi mi daha hoşuma gitti, kendini ve dünyayı tanımayan bir insanın *farklı memur* olacağını düşünmesi mi bilmiyorum. Bakalım kendi iradesiyle köle olan, mecburen köle olan-
dan ne kadar daha özgür kalıyor?